

Datu valsts inspekcija

Elijas iela 17, Rīga, LV-1050, tālr. 67223131, e-pasts pasts@dvi.gov.lv, www.dvi.gov.lv

[..]
e-pasts

Lēmums

Rīgā, 15.04.2025.

Nr. [..]

*Par sūdzību par Datu valsts Inspekcijas
atbildi Nr. [..]*

[1] Datu valsts inspekcija (turpmāk – Inspekcija) 2025. gada 17. martā saņēma [..] (turpmāk – Iesniedzēja) sūdzību (reģ. Inspekcijā 17.03.2025. ar Nr. [..]; turpmāk – Sūdzība), kurā apstrīdēta Inspekcijas 2025. gada 5. marta vēstulē Nr. [..] (turpmāk – Atbilde) sniegtā atbilde Iesniedzējai. Sūdzībā Iesniedzēja lūdz pārskatīt Inspekcijas Atbildi, norādot uz apsvērumiem, kas tajā nav pilnībā izvērtēti.

[2] Izvērtējot Sūdzībā minēto un Inspekcijas rīcībā esošo informāciju, Inspekcija

konstatē:

[2.1.] 2024. gada 5. decembrī Inspekcijā saņemta Iesniedzējas sūdzība (reģ. Inspekcijā 05.12.2024. ar Nr. [..]) ar pielikumiem, kas tika papildināta ar 2025. gada 27. februārī iesniegto papildu informāciju (turpmāk abi kopā – Sākotnējā sūdzība), kurā Iesniedzēja pauž neapmierinātību par Iesniedzējas personas datu apstrādi, kuru veica SIA “Civinity Mājas Jūrmala”, vienotais reģistrācijas Nr. 40003426429 (turpmāk – SIA Civinity) pēc līgumattiecību izbeigšanas Iesniedzējas ieskatā nepamatoti nododot Iesniedzējas personas datus trešajai personai – SIA “Julianus Inkasso Latvija”, vienotais reģistrācijas Nr. 40003717522 (turpmāk – SIA Julianus).

Sākotnējā iesniegumā Iesniedzēja norāda, ka apsaimniekošanas uzņēmuma maiņas rezultāta (līgumattiecības ar SIA Civinity tika izbeigtas 2023. gada 30. jūnijā), Iesniedzēja neapmaksāja pēdējo SIA Civinity izrakstīto komunālo pakalpojumu rēķinu 16 *euro* apmērā par 2023. gada jūlija mēnesi. 2024. gada 20. septembrī Iesniedzēja saņēma e-pastu no SIA Julianus ar lūgumu veikt parāda apmaksu, kā arī segt parāda piedziņas pakalpojumu izmaksas – kopā 31 *euro* apmērā. Iesniedzēja

vērsās SIA Civinity ar vairākiem iesniegumiem, informējot gan par e-pasta saņemšanu no SIA Julianus, gan norādot, ka ir neapmierināta ar SIA Civinity veikto Iesniedzējas personas datu apstrādi, kas pēc Iesniedzējas domām tika “pārdoti” SIA Julianus.

2024. gada 3. oktobrī Iesniedzēja veica parāda apmaksu, nosūtot SIA Civinity bankas maksājuma uzdevumu, un saņemot apliecinājumu no SIA Civinity, ka parāds ir dzēsts. Vienlaikus iesniedzēja sagatavoja vairākus SIA Civinity vadītājam adresētus iesniegumus, kuros norāda uz Iesniedzējas prettiesisku personas datu apstrādi, kā arī uzdod jautājumus, kas saistīti ar tās personas datu apstrādi. Sākotnējā sūdzībā Iesniedzēja norāda, ka atbildi uz savu 2024. gada 22. oktobra iesniegumu SIA Civinity vadītājam Iesniedzēja nav saņēmusi.

[2.2] Inspekcija 2025. gada 5. martā sniedza atbildi uz Sākotnējo sūdzību. Atbildē izskaidrota Inspekcijas kompetence un pilnvaras, kā arī Vispārīgā datu aizsardzības regulā¹ (turpmāk – Datu regula) noteiktie personas datu apstrādes tiesiskie pamati, norādot kādos gadījumos ir iespējama personas datu apstrāde arī bez datu subjekta piekrišanas. Iesniedzējai skaidrots Iesniedzējas personas datu apstrādes tiesiskais regulējums parādsaistību gadījumā, kad uzsākta ārpustiesas parāda piedziņa. Atbildes vēstulē arī skaidrotas Iesniedzējas kā datu subjekta tiesības, norādot, kādu informāciju un kādā apjomā Iesniedzēja var pieprasīt no datu pārziņa. Atbildes vēstulē Inspekcija arī informē Iesniedzēju, ka labas pārvaldības principa ietvaros, Iesniedzējas 2024. gada 22. oktobra iesniegums tiks nosūtīts SIA Civinity, lūdzot sniegt uz to atbildi pēc būtības.

[2.3.] Inspekcija 2025. gada 5. martā ar vēstuli Nr. [...] nosūtīja Iesniedzējas 2024. gada 22. oktobra iesniegumu SIA Civinity, lūdzot to izskatīt un sniegt par to atbildi pēc būtības, ievērojot to, ka saskaņā ar Datu regulas 4. panta 7) apakšpunktu par personas datu apstrādes atbilstību Datu regulai ir atbildīgs pārzinis. SIA Civinity tika lūgts atbilstoši Datu regulas 12. panta 1.-5. punktam nodrošināt saziņu ar Iesniedzēju par Iesniedzējas Datu regulas 15.-22. pantā minēto tiesību realizāciju, sniedzot informāciju par Iesniedzējas personas datu apstrādi.

[2.4.] 2025. gada 24. martā Inspekcija saņēma SIA Civinity vēstuli (reģ. Inspekcijā 24.03.2025. Nr. [...]; turpmāk – SIA Civinity vēstule), kurā SIA Civinity informē, ka 2025. gada 21. martā ir sniegusi atbildi Iesniedzējai, atbildot uz Iesniedzējas 2024. gada 22. oktobra iesniegumu un pievienojot informācijai Iesniedzējai nosūtīto atbildi.

[3] Izvērtējot Inspekcijas rīcībā esošos dokumentus, kā arī konstatētos apstākļus un to juridisko vērtējumu, Inspekcija

secina:

[3.1.] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 89. panta pirmo daļu iestādes faktiskā rīcība ir iestādes rīcība publisko tiesību jomā, kas neizpaužas tiesību akta veidā un kas ir vērsta uz faktisko seku radīšanu, ja privātpersonai uz šo rīcību ir tiesības vai šīs rīcības rezultātā

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK

ir radies vai var rasties personas subjektīvo tiesību vai tiesisko interešu aizskārums. Par faktisko rīcību atzīstamas arī iestādes darbības, kas neatkarīgi no iestādes nodoma rada tādas faktiskās sekas, kuru rezultātā privātpersonai ir radies vai var rasties būtisks tiesību aizskārums. Atbilstoši APL 89. panta otrajai daļai faktiskā rīcība ir arī iestādes bezdarbība, ja iestādei saskaņā ar tiesību normām bija vai ir pienākums izpildīt kādu darbību, kā arī iestādes sniegta izziņa. Savukārt, saskaņā ar APL 91. panta ceturto daļu, privātpersona iestādes faktisko rīcību var apstrīdēt un pārsūdzēt tāpat kā administratīvo aktu. Ievērojot minēto, Inspekcijas Atbildes vēstule ir uzskatāma par iestādes faktisko rīcību, kas apstrīdama tāpat kā administratīvais akts.

[3.2.] Saskaņā ar APL 79. panta pirmo daļu, administratīvo aktu var apstrīdēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas, bet, ja rakstveida izdotajā administratīvajā aktā nav norādes, kur un kādā termiņā to var apstrīdēt, - viena gada laikā no tā spēkā stāšanās dienas. Ņemot vērā lēmuma [1] punktā konstatēto attiecībā uz Sūdzības saņemšanas dienu, Inspekcija secina, ka Sūdzība ir iesniegta termiņā, līdz ar to tās izskatīšana ir pieļaujama.

[3.3.] Saskaņā ar APL 81. panta pirmo daļu, augstāka iestāde izskata lietu vēlreiz pēc būtības kopumā vai tajā daļā, uz kuru attiecas iesniedzēja iebildumi. APL 81. panta piektajā daļā ir noteikts, ka apstrīdētais administratīvais akts iegūst savu galīgo noformējumu tādā veidā, kādā tas noformēts lēmumā par apstrīdēto administratīvo aktu. Šādā veidā tas ir izpildāms un to var pārsūdzēt tiesā. APL 76. panta trešajā daļā ir noteikts, ka administratīvā akta apstrīdēšana ir sākotnējās administratīvās lietas turpinājums. Līdz ar to, Inspekcijas direktore kā augstāka amatpersona, atkārtoti izskata Iesniedzējas lietu pēc būtības, vērtē un pārbauda, vai Inspekcijas amatpersona ir pienācīgi izvērtējusi Sākotnējo sūdzību.

[3.4.] Sūdzībā tiek lūgts pārskatīt Inspekcijas sniegto Atbildi, norādot uz pretrunām, nepilnībām un pārkāpumiem, kurus Inspekcija nav atbilstoši izvērtējusi. Inspekcija detalizēti izvērtēja visus Iesniedzējas Sūdzībā iekļautos argumentus, sniedzot šādus skaidrojumus:

[3.4.1.] Iesniedzēja uzskata, ka Inspekcija Atbildes vēstulē, nosaucot Iesniedzēju par “parādnieci”, aizskar viņas godu un cieņu.

Norādām, ka ievērojot to, ka starp Iesniedzēju un SIA Civinity pastāvēja neizpildīta civiltiesiska saistība, proti, parāds par neapmaksātu apsaimniekošanas pakalpojumu rēķinu, kura esamību Iesniedzēja neapstrīd, tad atbilstoši Civillikuma Saistību tiesību sadaļai, kur tiek aprakstītas pušu savstarpējās attiecībās saistību (līgumtiesību) rašanas gadījumā, puses tiek sauktas – par “parādnieku” un “kreditoru”². Tā ir juridiskā terminoloģija, kas netiek izmantota, lai aizskartu vai aizvainotu kādu no pusēm, bet kura civiltiesiska strīda gadījumā ļauj identificēt pusēm normatīvajos aktos paredzētās tiesības un pienākumus. Tā kā Iesniedzēja sūdzas par savu personas datu apstrādi, kas radusies civiltiesiska strīda rezultātā, tad izvērtējot lietas faktiskos apstākļus, lai izdarītu secinājumus par pušu savstarpējās rīcības atbilstību normatīvajiem aktiem, Inspekcija izmanto Civillikuma Saistību tiesību sadaļā minēto terminoloģiju un regulējumu, un tā kā Iesniedzēja nebija apmaksājusi apsaimniekošanas

² Civillikuma 1401. pants - “Saistību tiesības ir tādas tiesības, uz kuru pamata vienai personai - parādniekam - jāizdara par labu otrai - kreditoram - zināma darbība, kam ir mantiska vērtība.”

pakalpojumu rēķinu, tad līdz savu saistību izpildei, proti, līdz rēķina apmaksai, Iesniedzēja juridiski ir uzskatāma par “parādnieci”.

[3.4.2.] Iesniedzēja uzskata, ka Inspekcijas norādītais, ka tās kontrole attiecas tikai uz pašu datu izmantošanu, nevis uz datu kontekstu, ir pretrunīga.

Datu regula uzliek par pienākumu Inspekcijai pārbaudīt personas datu apstrādes darbību tiesiskumu un atbilstību Datu regulas, Fizisko personu datu apstrādes likuma un citu normatīvo aktu prasībām. Vienlaikus Inspekcijas kompetencē neietilpst šo datu saturiskā izvērtēšana un kvalificēšana. Tas nozīmē, ka Inspekcijas kompetencē ir pārbaudīt, vai, apstrādājot personas datus, ir ievēroti Datu regulas 5. pantā noteiktie personas datu apstrādes principi un Datu regulas 6. pantā uzskaitītie datu apstrādes tiesiskie pamati. Arī Augstākās tiesas Senāts ir atzinis, ka “Inspekcijas kontrolei pakļautā datu apstrāde aprobežojas tieši ar pašu personas datu izmantošanu kā tādu, bet ne ar kontekstu, kādā tie tiek izmantoti.”³ Līdz ar to vērtējot Iesniedzējas Sūdzību, Inspekcija neveica Sūdzībā aprakstītās situācijas kontekstuālu vērtēšanu, proti, nesvēra, kurai no pusēm ir lielāka taisnība esošajā civiltiesiskajā strīdā, jo šādas pilnvaras ir tikai vispārējās jurisdikcijas tiesai. Inspekcija arī nevar vērtēt, vai apgalvojums par parāda esamību ir patiess. Inspekcijas kompetencē ir tikai izvērtēt, vai datu apstrāde ir bijusi tiesiska, proti, vai tā ir atbildusi normatīvo aktu prasībām.

[3.4.3.] Iesniedzēja vērš Inspekcijas uzmanību uz komunikācijas grūtībām ar SIA Civinity, informējot, ka SIA Civinity nav sniegusi atbildi uz Iesniedzējas 2024. gada 22. oktobra iesniegumu, norādot, ka Inspekcijai būtu jāpārbauda SIA Civinity komunikācijas kanāli ar saviem klientiem, un personām, kas vairs nav šī uzņēmuma klienti.

Kā norādīts [3.4.2.] punktā, Inspekcijas kompetencē nav civiltiesiska strīda risināšana, kas varētu pastāvēt starp Iesniedzēju un SIA Civinity attiecībā uz savstarpējo komunikāciju un informācijas apmaiņu, piemēram, attiecībā uz savlaicīgu informēšanu par pastāvošo parādu un turpmāko saziņu par tā apmaksu. Vienlaikus Inspekcija aicina ar datu pārziņiem sazināties, izmantojot pārziņu noteiktos saziņas veidus un kanālus, kas parasti ir norādīti pārziņu tīmekļa vietnēs⁴, vai atbilstoši Dokumentu juridiskā spēka vai Elektronisko dokumentu likuma prasībām noformētus dokumentus nosūtīt uz pārziņa juridisko adresi vai eAdresi, ja tāda ir. Tomēr, ņemot vērā Iesniedzējas norādītās komunikācijas grūtības ar SIA Civinity, Inspekcija, ievērojot labas pārvaldības principu, 2025. gada 5. martā pārsūtīja Iesniedzējas 2024. gada 22. oktobra iesniegumu SIA Civinity, lūdzot to izskatīt un sniegt par to atbildi pēc būtības. Atbilstoši SIA Civinity vēstulei, atbilde Iesniedzējai uz tās 2024. gada 22. oktobra iesniegumu tika nosūtīta 2025. gada 21. martā.

[3.4.4.] Atbildot uz Sūdzībā norādīto, ka Inspekcijas amatpersonai, sniedzot Atbildi, ir bijuši savtīgi un personiski motīvi, informējam, ka atbilstoši Datu regulas 52. pantam un Fizisko personu datu apstrādes likuma 3. panta trešajai daļai Inspekcija ir neatkarīga savā darbībā un lēmumu pieņemšanā. Izskatot privātpersonu sūdzības Inspekcijai nav savu interešu, un visi fakti tiek vērtēti objektīvi, balstoties uz pieejamiem normatīvajiem aktiem un pierādījumiem, kas atbilst APL

³ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007. gada 9. jūlija spriedums lietā Nr. SKA – 346/2007, 9. punkts

⁴ Piemēram, SIA Civinity mājaslapas sadaļā privātuma politika - <https://www.civinity.lv/majas/privatuma-politika/>

149. panta prasībām, piemēram, e-pasti, sarakstes dokumenti, iesniegumi u.tml. Līdz ar to izskatot Iesniedzējas Sākotnējo sūdzību un Sūdzību, Inspekcija savus secinājumus ir balstījusi tikai uz pieejamiem faktiem un tiesību normām, izvērtējot tos tiesiski un objektīvi.

[3.4.5.] Iesniedzēja uzskata, ka Inspekcija nav izvērtējusi, vai pastāvēja tiesisks pamats Iesniedzējas datu nodošanai SIA Julianus, un vai datu nodošanas procesā tika ievērots Datu regulas 5. panta 1. punkta c) apakšpunktā noteiktais datu minimizēšanas princips.

Norādām, ka tiesiskos pamatus personas datu apstrādei nosaka Datu regula. Lai personas datu apstrāde būtu likumīga, tai ir jāatbilst kādam no Datu regulas 6. panta 1. punktā uzskaitītajiem tiesiskajiem pamatiem personas datu apstrādei. Svarīgi atzīmēt, ka datu subjekta piekrišana (Datu regulas 6. panta 1. punkta a) apakšpunkts) ir tikai viens no tiesiskajiem pamatiem, taču citi Datu regulas 6. panta 1. punktā minētie tiesiskie pamati pieļauj personas datu apstrādi arī bez datu subjekta piekrišanas, piemēram, ja datus ir nepieciešams apstrādāt, lai izpildītu uz pārzini attiecināmu juridisko pienākumu vai tā ir nepieciešama datu pārziņa leģitīmo interešu īstenošanai (Datu regulas 6. panta 1. punkta c) un f) apakšpunktu). Tas nozīmē, ka, ja pārzinim ar normatīvo aktu ir piešķirtas pilnvaras veikt personas datu apstrādi, datu subjekta piekrišana attiecīgajā situācijā nav nepieciešama. Tieši tas pats attiecas uz leģitīmo interešu īstenošanu, ja ir iespējams konstatēt tiesiskas leģitīmās intereses pastāvēšanu, kuras realizācijai ir nepieciešama personas datu apstrāde, tad šāda personas datu apstrāde atbilst Datu regulas 6. panta 1. punkta f) apakšpunktam.

Kreditora un parādnieka savstarpējās attiecības regulē Civillikuma 4. nodaļa – Saistību tiesības. Civillikuma 1587. pants nosaka, ka tiesīgi noslēgts līgums pusēm ir jāpilda, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otram zaudējumu. Šī Civillikuma norma ir radīta abu līgumslēdzēju pušu aizsardzībai. Gadījumā, ja viena no pusēm savas saistības neizpilda, vai neizpilda tās noteiktā termiņā, otram pusei ir tiesības prasīt atlīdzinājumu, proti, parāda samaksu vai prasīt atlīdzināt radītos zaudējumus. Līdz ar to SIA Civinity, kā viena no līgumslēdzējpusēm, kas dotajā situācijā ir uzskatāma par kreditoru, ir tiesīga prasīt atlīdzinājumu par saviem pakalpojumiem, kurus Iesniedzēja nebija apmaksājusi. SIA Civinity līgumsaistību neizpildes rezultātā bija radušās prasījuma tiesības pret Iesniedzēju, un Iesniedzēja uz saistību neizpildes laiku kļuva par SIA Civinity parādnieci. Atbilstoši Civillikuma 1662. pantam nokavējums uzliek parādniekam pienākumu pilnā mērā atlīdzināt kreditoram visus zaudējumus. Tas nozīmē, ka SIA Civinity bija tiesības prasīt no Iesniedzējas visu neizpildīto saistību izpildi, jo atbilstoši Civillikum 1811. pantam saistības tiesība izbeidzas pati no sevis, kad izpildīta tai atbilstošā parādnieka saistība, t.i. nolīdzinot parādu. Lai atgūtu parādu SIA Civinity vērsās pie citas juridiskās personas – SIA Julianus, kas specializējas parādu ārpustiesas piedziņā, lai atgūtu no Iesniedzējas samaksu par neapmaksātajiem pakalpojumiem.

Kopš 2012. gada 11. decembra Latvijā ir spēkā Parādu ārpustiesas atgūšanas likums (turpmāk – Parādu likums), kas regulē parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzēju darbību un nosaka prasības kreditoram un parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējam attiecībā uz parāda atgūšanu. Likuma mērķis ir veicināt parādu savlaicīgu un efektīvu atgūšanu, aizsargātu gan kreditora, gan parādnieka tiesības, vienlaikus nodrošinot samērīgu, tiesisku un godprātīgu parāda atgūšanas procesu. Parādu likums ir izstrādāts, lai aizsargātu arī parādnieka intereses, proti, tas nosaka, kā ir organizējama parāda

piedzīnēja komunikācija ar parādnieku, kādu informāciju parādu piedzinējam ir jāsniedz, un kā tiek organizēta šīs informācijas apmaiņa.

Atbilstoši SIA Civinity vēstulei, starp SIA Civinity un SIA Julianus ir noslēgts līgums, ievērojot Datu regulas 28. panta nosacījumus, savukārt SIA Julianus⁵ darbību regulē normatīvie akti – Parādu ārpustiesas regulēšanas likums. SIA Julianus ir piešķirta licence⁶ parādu atgūšanas pakalpojumu sniegšanai Latvijā.

Ievērojot visu iepriekš minēto, tiesiskais pamats Iesniedzējas datu nodošanai SIA Julianus ir Datu regulas 6. panta 1. punkta f) apakšpunkts – datu apstrāde ir nepieciešama datu pārziņa leģitīmo interešu īstenošanai, kas nozīmē, ka SIA Civinity kā kreditoram ir tiesības apstrādāt Iesniedzējas personas datus, lai realizētu savas leģitīmas intereses – saņemtu apmaksu par nodrošinātajiem pakalpojumiem, atgūstot parādu no Iesniedzējas. Inspekcija secina, ka tiesiskais regulējums – Parādu likums, kas radīts parādu ārpustiesas piedziņai, kas balstās uz Civillikuma Saistību tiesību nodaļā iekļautajiem principiem, kā arī ņemot vērā starp SIA Civinity un SIA Julianus noslēgto sadarbības līgumu, ir pietiekams pamats Iesniedzējas personas datu nodošanai SIA Julianus kā parādu atgūšanas pakalpojumu sniedzējam, un šāda datu nodošana ir uzskatāma par tiesisku.

Neskatoties uz to, ka Iesniedzējas personas datu apstrāde atbilst Datu regulā noteiktajam tiesiskajam pamatam, šai apstrādei ir jāatbilst arī Datu regulas 5. pantā minētajiem principiem, t.sk, datu minimizēšanas principam, jo parādu atgūšanas pakalpojuma sniedzējam ir tiesības apstrādāt personas datus tikai tādā apjomā, lai nodrošinātu Parādu likumā minētos pienākumus un tiesības.

Norādām, ka Parādu likuma 7. panta pirmajā daļā noteikts, ka, uzsākot parāda atgūšanu, kreditors vai parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējs rakstveidā paziņo parādniekam par parāda esību un aicina labprātīgi izpildīt kavētās maksājuma saistības. Paziņojumā sniedzama šāda informācija: par kreditoru; par parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzēju; uz kāda tiesiska pamata parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējs ieguvis tiesības atgūt parādu; kreditora prasījuma rašanās tiesisko pamats – kreditora un parādnieka noslēgtā darījuma veids, darījuma noslēgšanas datums un darījuma priekšmets; parāda apmērs; parāda atgūšanas izdevumi; parāda atmaksas kārtība un termiņš, informācija par iespēju izteikt pamatotus rakstveida iebildumus pret parāda esību, tā apmēru un samaksas termiņu (iebildumu izteikšanai atvēlēta ne mazāk kā 21 diena no paziņojuma saņemšanas dienas). Arī Augstākās tiesas Senāts ir norādījis, ka “lai uzsāktu parāda atgūšanu, parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējam ir jābūt zināmai konkrētai informācijai par kreditora prasījuma rašanās tiesisko pamatu, parāda apmēru, atmaksas kārtību un termiņu.”⁷ Papildus tam parādu atgūšanas pakalpojuma sniedzējam ir tiesības iegūt Parādu likuma 14. pantā minēto informāciju par parādnieku, līdz ar to likumā ir noteikts minimāli nepieciešamais parādnieka datu apjoms, kas nepieciešams ārpustiesas parāda atgūšanai.

⁵ Atbilstoši SIA Julianus mājaslapā publicētajai informācijai (pieejams: <https://julianus.lv/par-uznemumu/>) - Julianus Inkasso ir 1995. gadā dibināts parādu piedziņas uzņēmums ar Igaunijas kapitālu, kura pamatnodarbošanās ir vietējo un starptautisko parādu piedziņa gan tiesā, gan ārpus tās. Julianus grupas uzņēmumi iegādājas parādu portfeļus un pārvalda parādnieku reģistru.

⁶ SIA Julianus Inkasso Latvija speciālā atļauja (licence) parādu atgūšanas pakalpojuma sniegšanai Latvijā Nr. PA-2022-2 ir izsniegta no 2022. gada 1. maija, un tā ir derīga līdz 2025. gada 30. aprīlim. Parādu ārpustiesas atgūšanas pakalpojuma sniedzējus uzrauga Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (PTAC).

⁷ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2022.gada 17.maija spriedums Lieta Nr. A420340617, SKA-136/2022, 12. punkts

Izvērtējot Iesniedzējas atsūtītos SIA Julianus e-pasta ekrānuzņēmumus (3 attāli), ir secināms, ka tur norādītā informācija atbilst Parādu likuma 7. panta pirmās daļas prasībām, līdz ar to ir samērīga un nepieciešama parāda piedziņas darbību veikšanai.

Vienlaikus, ja Iesniedzējai ir bažas, ka SIA Julianus apstrādā lielāku informācijas apjomu, nekā nepieciešams parāda piedziņas darbību veikšanai, Iesniedzējai ir tiesības realizēt savas Datu regulā noteiktās tiesības un vērsties pie SIA Julainus, lūdzot sniegt Datu regulas 15. pantā noteikto informāciju.

[3.4.6.] Iesniedzēja uzskata, ka Inspekcija ir nepareizi vērtējusi Iesniedzējas datu nodošanu SIA Julianus kā daļu no civiltiesiska strīda, jo Iesniedzējas prāt personas datu nodošana trešajai personai ir atsevišķs datu aizsardzības jautājums.

Nemot vērā [3.4.5.] punktā minēto, Iesniedzējas datu nodošana ir uzskatāma par daļu no civiltiesiska strīda, jo Iesniedzējas neizpildīto saistību rezultātā, kreditoram, t.i., SIA Civinity radās prasījuma tiesības pret Iesniedzēju, līdz ar to SIA Civinity uz savstarpēji noslēgta līguma pamata bija tiesības nodot Iesniedzējas datus uzņēmumam, kas nodarbojas ar ārpustiesas parādu piedziņu – proti, SIA Julianus. Tāpēc Iesniedzējas personas datu apstrāde nav vērtējuma atrauti no pastāvošā civiltiesiskā strīda, kas bija radies starp SIA Civinity un Iesniedzēju, jo tieši šis strīds bija pamats personas datu apstrādei, pret kuru Iesniedzēja iebilst. Iesniedzējas personas datu nodošana SIA Julianus nav izskatāms kā atsevišķs datu aizsardzības jautājums, jo Iesniedzējas dati tikai nodoti SIA Julianus tāpēc, ka SIA Civinity bija radušās prasījuma tiesības pret Iesniedzēju.

[3.4.7.] Iesniedzēja norāda, ka Inspekcijas Atbildē nav izvērtēts tas, ka Iesniedzēja netika informēta par Iesniedzējas datu nodošanu trešajai personai.

Skaidrojam, ka Datu regulas 14. pants nosaka informācijas apjomu, kuru jāsniedz datu subjektam, ja informācija nav iegūta no datu subjekta. Proti, ja datu pārzinis plāno apstrādāt datu subjekta datus, kurus tas ir ieguvis no trešās personas, tad datu pārziņa pienākums ir informēt datu subjektu par tā personas datu apstrādes uzsākšanu.

Vienlaikus, atbilstoši Datu regulas 62. apsvērumam, kas skaidro šī panta piemērošanu, ir norādīts, ka informācijas sniegšanas pienākumu “nav vajadzīgs noteikt gadījumos, ja informācija jau ir datu subjekta rīcībā, ja personas datu reģistrācija vai izpaušana ir skaidri paredzēta likumā, vai ja informācijas sniegšana datu subjektam izrādās neiespējama vai prasītu nesamērīgi lielas pūles.” Arī atbilstoši 29. panta darba grupas⁸ vadlīnijām atkāpes no Datu regulas 14. panta prasībām ir pieļaujamas, ja “uz datu pārzini attiecas valsts tiesību aktu vai ES tiesību aktu prasība iegūt vai izpaust personas datus, un ja tiesību aktos ir paredzēta atbilstoša datu subjekta likumīgo interešu aizsardzība.”⁹

Tā kā Latvijā ir spēkā Parādu likums, kas sīkāk apskatīts [3.4.5.] punktā, tad ar likumu ir noteikta šādu personas datu nodošana, lai realizētu parādu ārpustiesas piedziņu. Parādu likuma 4. pantā ir

⁸ 29. panta darba grupa, kura izveidota pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 95/46/EK (1995. gada 24. oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti 29. pantu, ir darba grupa, kuru veido katras dalībvalsts nozīmētās uzraudzības iestādes pārstāvis, kura darbojas neatkarīgi un ir piešķirts padomdevējas statuss personas datu aizsardzībai attiecībā uz personas datu apstrādi.

⁹ Vadlīnijas par pārredzamību saskaņā ar Datu regulu, 57. punkts (28.lpp) – pieejamas: <https://ec.europa.eu/newsroom/article29/items/622227>

noteikts, kā tiek nodrošināta parādnieka tiesību un datu aizsardzība, tādejādi izveidojot atbilstošu parādnieka likumīgo interešu aizsardzības sistēmu.

[3.4.8.] Iesniedzēja uzskata, ka Inspekcija pieņēma, ka SIA Civinity ir datu pārzinis, bet SIA Julianus – datu apstrādātājs, neizvērtējot faktiskos apstākļus

Norādām, ka atbilstoši Inspekcijas Atbildes vēstulei sniegtajai informācijai, Iesniedzēja tika informēta, ka SIA Civinity ir uzskatāms par datu pārzini, kas atbilstoši Datu regulas 6. panta 1. punkta c) un f) apakšpunktam, noslēdzot sadarbības līgumu ar SIA Julianus, nodeva Iesniedzējas personas datus SIA Julianus, lai veiktu neapmaksātā parāda piedziņu. Šajā nodošanas procesā SIA Civinity ir uzskatāms par datu pārzini, bet SIA Julianus – par datu apstrādātāju.

[3.4.9.] Iesniedzēja norāda, ka Inspekcija nav izvērtējusi, kādi tieši dati ir nodoti SIA Julianus, un vai ir ievēroti Datu regulas 5. panta 1. punktā noteiktais datu minimizēšanas princips, kā arī Iesniedzējai nav zināms, cik ilgi šie dati tiks glabāti.

Izprotot Iesniedzējas bažas par to, ka Iesniedzējas dati tiek nesamērīgā apjomā nodoti no viena datu pārziņa citam, vēlamies norādīt, ka šo datu nodošanu regulē Parādu likums. Datu minimizēšanas principa izmantošana detalizēti skaidrota [3.4.5.] punktā.

Informējam, ka Inspekcija neregulē katras juridiskās personas datu apstrādes politiku, pieņemot, ka datu pārzinis godprātīgi pilda tam ar Datu regulu noteiktās prasības un pienākumus, jo atbilstoši Datu regulas 4. panta 7) apakšpunktam par personas datu apstrādes atbilstību Datu regulai ir atbildīgs tieši pārzinis. Līdz ar to Inspekcija nenosaka termiņus, cik ilgi juridiska persona drīkst uzglabāt personas datus savās datu bāzēs, lai īstenotu tām ar likumu vai ar līgumu noteiktās prasības un pilnvaras. Vienlaikus ikvienam pārzinim, apstrādājot personas datus, ir jāievēro Datu regulas 5. pantā noteiktie principi, tas nozīmē, kā datu pārzinim, ir jāizvērtē, kādus personas datus tas apstrādā, kādiem mērķiem, un cik ilgi tie tiek glabāti. Datu glabāšanas termiņam ir jābūt samērīgam ar datu apstrādes nolūku, jo dati ir jāglabā tikai tik ilgi, cik tas ir nepieciešams attiecīgā nolūka sasniegšanai. Vienlaikus Datu regula paredz iespēju datu subjektiem vērsties ar informācijas pieprasījumiem pie datu pārziņiem, un realizēt to Datu regulas 15. – 22. pantā paredzētās tiesībās, lūdzot sniegt informāciju par to datu glabāšanas ilgumu.

[3.4.10.] Iesniedzējas skatījumā Inspekcija nav noteikusi, kāds ir Iesniedzējas personas datu apstrādes tiesiskais pamats, kā arī nav izvērtējusi vai attiecībā uz iesniedzēju ir veikts līdzsvara tests.

Norādām, ka SIA Civinity tiesiskais pamats Iesniedzējas personas datu apstrādei ir Datu regulas 6. panta 1. punkta c) un f) apakšpunkti. Detalizētu Iesniedzējas personas datu apstrādes tiesiskā pamatojuma skaidrojumu lūdzam skatīt [3.4.5.] punktā.

Informējam, ka samērīguma tests tiek veikts, lai izvērtētu, vai personai ar likumu noteiktiem ierobežojumiem ir leģitīms mērķis un vai šie ierobežojumi ir samērīgi ar šī leģitīmā mērķa sasniegšanu. Tas nozīmē, ka tiek izvērtēts, vai attiecīgo mērķi nebūtu bijis iespējams sasniegt ar personas tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem, un vai sabiedrības ieguvums no šiem ierobežojumiem kopumā ir lielāks, nekā konkrētam indivīdam vai indivīdiem noteiktie pamattiesību ierobežojumi. Ņemot vērā, ka [3.4.5.] punktā apskatītie Civillikuma un Parādu likuma panti veido tiesisko ietvaru saistību izpildes nodrošināšanai, realizējot kreditoru tiesības prasīt samaksu par

radušos parādu un izmantot ārpustiesas parādu piedziņas instrumentu, lai šo samaksu atgūtu, ir secināms, ka parādnieka personas datu apstrāde, lai nodrošinātu parāda atgūšanu, ir samērīga un atbilst mērķim, ko ar šo personas datu apstrādi vēlas panākt.

[3.4.11.] Iesniedzēja uzskata, ka Grāmatvedības likuma 28. panta 5. punkts nav uzskatāms par pamatu personas datu glabāšanai.

Norādām, ka personas datu glabāšanas termiņi ir noteikti ne tikai starp pusēm noslēgtajos līgumos, bet arī citos normatīvajos aktos, piemēram, Grāmatvedības likumā, Arhīva likumā, Civillikumā, Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumā, kas paredz prasības un nosacījumus datu glabāšanai, gadījumā, ja pusēm rodas kādas pretenzijas vienai pret otru vai tiek celta prasība tiesā. Šāda datu glabāšana ir uzskatāma par tiesisku, jo dati tiek izmantoti, lai realizētu abu pušu intereses un tiesības, piemēram, Iesniedzēja norada, ka ir saglabājusi visus rēķinus un maksājumus, ko veikusi SIA Civinity, attiecīgi arī SIA Civinity ir rīkojusies tieši tā pat, saglabājot Iesniedzējas personas datus atbilstoši Grāmatvedības un Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumam, kura 8. pants uzliek par pienākumu SIA Civinity vest Mājas lietu. Šādas prasības personas datu glabāšanai normatīvajos aktos tiek iekļautas tiesiskās noteiktības un tiesiskās palāvības principu nodrošināšanai, kas nodrošina tiesisko attiecību noteiktību un stabilitāti, un pušu interešu aizstāvību gadījumā, ja kādai no pusēm rodas pretenzijas pret otru.

Līdz ar to ir pieļaujama situācija, ka otra līgumslēdzējpusē, t.i., SIA Civinity glabā Iesniedzējas personas datus arī pēc savstarpējo līgumtiesību pārtraukšanas, pamatojoties uz Datu regulas 6. panta 1. punkta c) apakšpunktā noteikto juridisko pienākumu, jo šie tiesību akti uzliek par pienākumu datu pārzinim glabāt noteiktas personas datu kategorijas arī pēc savstarpējo līgumattiecību izbeigšanas.

[3.4.12.] Iesniedzēja uzskata, ka Inspekcija nav analizējusi, vai SIA Civinity ir izvērtējusi, kuras datu kategorijas atbilstoši Iesniedzējas realizētajām Datu regulas 17. panta 1. punkta tiesībām ir dzēšamas, un kuras nav.

SIA Civinity atbildes vēstulē ir norādītas datu kategorijas, kuras šim uzņēmumam ir jāglabā atbilstoši normatīvajiem aktiem, tāpēc SIA Civinity nevar dzēst visus Iesniedzējas datus no saviem datu nesējiem. Vienlaikus SIA Civinity atbildes vēstulē informē Iesniedzēju, ka Iesniedzējas dati ir dzēsti no saraksta, kas tiek izmantots klienta apkalpošanas sistēmā, kā arī no īpašnieku kontaktinformācijas saraksta, ar kuru strādā juridiskā nodaļa. Šī informācija ļauj secināt, ka SIA Civinity kā datu pārzinis, ievērojot Iesniedzējas lūgumu atbilstoši Datu regulas 17. pantam ir izvērtējusi SIA Civinity rīcībā esošos Iesniedzējas datus un dzēsusi tos Iesniedzējas datus, kuru glabāšana nav nepieciešama normatīvo aktu izpildei.

Attiecībā uz Datu regulas 17. pantā paredzētajām indivīda tiesībām, vēlamies norādīt, ka tās nav absolūtas, jo lai gan datu subjektam ir tiesības prasīt savu datu dzēšanu, tomēr Datu regulas 17. panta 3. punktā ir uzskaitīti gadījumi, kad šīs tiesības var nepiemērot. Piemēram, 17. panta 3. punkta b) apakšpunkts, nosaka, ka Datu regulas 17. panta 1. un 2. punktu nepiemēro, ja datu apstrāde ir juridisks pienākums, kas noteikts normatīvajos aktos. Tāpēc SIA Civinity, ņemot vērā tam ar normatīvajiem aktiem uzliktos pienākumus, var turpināt glabāt noteiktus Iesniedzējas personas datus arī pēc līgumattiecību izbeigšanas, vienlaikus šo datu glabāšanas termiņi ir noteikti normatīvajos aktos, un SIA Civinity kā datu pārzinim tie ir jāievēro.

Vienlaikus, ja Iesniedzēja vēlas uzzināt, kādus datus par Iesniedzēju SIA Civinity turpina apstrādāt, tad Iesniedzējai ir tiesības vērsties pie SIA Civinity un saņemt Datu regulas 15. panta 1. punktā uzskaitīto informāciju.

[3.4.13.] Informējam, ka datu subjektam ir tiesības uz visu Datu regulas 15. pantā minēto informāciju, un šī iemesla dēļ, Inspekcija lūdza SIA Civinity sniegt atbildi Iesniedzējai uz tās 2024. gada 22. oktobra iesniegumu, norādot, ka pretējā gadījumā SIA Civinity pārkāpj tam Datu regulas 12. pantā 1.-5. punktā noteiktos datu pārziņa pienākumus.

[3.4.14.] Iesniedzēja uzskata, ka Inspekcija nav izvērtējusi, vai SIA Civinity īstenotā datu glabāšana atbilst Datu regulas 5. panta prasībām, kā arī Inspekcija nav izvērtējusi, vai Iesniedzējas dati netiek apstrādāti citiem mērķiem.

Norādām, ka Inspekcija SIA Civinity veikto Iesniedzējas personas datu apstrādi vērtē atbilstoši tai informācijai, ko ir sniegusi SIA Civinity savā atbildes vēstulē. Ievērojot atbildes vēstulē norādīto informācijas apjomu, ko par Iesniedzēju apstrādā SIA Civinity, kā arī veiktās darbības ar Iesniedzējas datiem, var secināt, ka SIA Civinity Iesniedzējas datu apstrādi ir veikusi samērīgi un atbilstoši noteiktajiem datu apstrādes mērķiem, kas atbilst Datu regulas tiesiskajiem pamatiem. Atsaucoties uz SIA Civinity atbildes vēstulē minēto, var secināt, ka SIA Civinity ir izvērtējusi visus par Iesniedzēju pieejamos datus, kas ir pieejami SIA Civinity datu nesējos, un dzēsusi tos datus, kurus uzglabāšana vairs nav nepieciešama normatīvo aktu prasību izpildei, līdz ar to Iesniedzējas dati netiks izmantoti mārketinga vai parādu atgūšanas pasākumiem.

[3.4.15.] Iesniedzēja norāda, ka nav vērtēts, vai SIA Civinity pamatoti atsakās sniegt Iesniedzējas datu kopijas.

Norādām, ka datu subjektam atbilstoši Datu regulas 15. panta 3. punktam ir tiesības saņemt no datu pārziņa apstrādē esošo personas datu kopijas. Ņemot vērā, ka Inspekcijas rīcībā esošajos dokumentos, tai skaitā Iesniedzējas iesniegtajās e-pasta sarakstēs, nav norādīta Iesniedzējas prasība datu pārzinim izsniegt Iesniedzējai apstrādē esošo datu kopijas, tad šāda Iesniedzējas prasība Inspekcijas Atbildes vēstulē netika vērtēta. Vienlaikus, ja Iesniedzēja vēlas saņemt SIA Civinity apstrādē esošās Iesniedzējas personas datu kopijas, tad atbilstoši Datu regulas 15. panta 3. punktam Iesniedzējai ir tiesības vērsties pie datu pārziņa.

[3.4.16.] Iesniedzēja uzskata, ka tai ir nepamatoti atteikts saņemt informāciju par SIA Civinity serveru atrašanās vietu.

Datu regulas 15. panta 1. punktā ir uzskaitīts informācijas apjoms, ko datu subjektam ir tiesības saņemt no pārziņa, šis informācijas apjoms ir plašs un ļauj datu subjektam saņemt vispusīgu informāciju par tā personas datu apstrādi. Vienlaikus šis pants nenozīmē, ka datu subjekts ir tiesīgs saņemt jebkādu informāciju. Norādām, ka informācija par precīzu datu glabāšanas serveru atrašanās vietu ir saistāma ar datu glabāšanas drošību un datu aizsardzību, līdz ar to šī informācija netiek publiski izpausta. Tā kā no Iesniedzējas Sūdzībā norādītajiem apsvērumiem var noprast, ka galvenās Iesniedzējas bažas ir par to, ka tās dati varētu tikt nodoti trešajām valstīm, kas mūsdienu ģeopolitikas

apstākļos ir saprotamas un pamatotas, tad atbilstoši SIA Civinity atbildē sniegtajai informācijai, Iesniedzējas dati nav nosūtīti uz trešajām valstīm vai nodoti starptautiskajām organizācijām.

[3.4.17.] Iesniedzēja lūdz Inspekciju izvērtēt, vai SIA Civinity ir tiesiski nodevusi Iesniedzējas datus SIA Julianus.

Kā norādīts [3.4.5.] punktā, sniedzot detalizētu vērtējumu un skaidrojumu par ārpustiesas parādu sistēmu Latvijā, SIA Civinity bija tiesisks pamats nodot Iesniedzējas datus SIA Julianus. Ņemot vērā, ka līdz 2024. gada 3. oktobrim, proti, līdz brīdim, kad Iesniedzēja apmaksāja SIA Civinity rēķinu Nr. [..], Iesniedzēja bija SIA Civinity parādniece, SIA Civinity bija tiesības realizēt savas leģitīmās intereses un atgūt parādu. Līdz ar to Iesniedzējas parāds netika “pārdots” SIA Julianus, bet gan atbilstoši pastāvošajai likumdošanai nodots parādu ārpustiesas piedziņas uzņēmumam, lai panāktu, ka Iesniedzēja izpilda savas saistības.

Ievērojot iepriekš minēto, Inspekcijas direktore secina, ka Iesniedzējas Sūdzība ir izskatīta pēc būtības atbilstoši Datu regulas 77. pantam.

Ņemot vērā minētos faktiskos un tiesiskos apstākļus, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 76. panta trešo daļu, 79. panta pirmo daļu, 81. pantu, 89. panta pirmo un otro daļu, 91. panta ceturto daļu, Datu regulas 57., 58., 77., 78. un 79. pantu, kā arī Fizisko personu datu apstrādes likuma 4., 5. un 24. pantu, Inspekcija

nolemj:

- atzīt Datu valsts inspekcijas amatpersonas faktisko rīcību – 2025. gada 5. marta atbildes vēstuli Nr. [..] – par tiesisku;
- noraidīt Iesniedzējas 2025. gada 17. marta Sūdzību kā nepamatotu.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 70. panta pirmo un otro daļu lēmums stājas spēkā ar brīdi, kad tas paziņots adresātam, savukārt lēmumu paziņo adresātam atbilstoši Paziņošanas likumam. Paziņošanas likuma 9. panta 1.¹ daļā noteikts, ka dokuments, kas nosūtīts uz oficiālo elektronisko adresi, uzskatāms par paziņotu otrajā darba dienā pēc tā nosūtīšanas.

Šo lēmumu saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 188. pantu un 189. panta pirmo daļu un Fizisko personu datu apstrādes likuma 24. panta otro daļu un Tieslietu padomes 2023. gada 30. maija lēmumu Nr.26 “Par tiesām, to darbības teritorijām un atrašanās vietām” var pārsūdzēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas Administratīvās rajona tiesas attiecīgajā tiesu namā pēc iesniedzēja adreses (deklarētās dzīvesvietas adreses, papildu adreses (Dzīvesvietas deklarēšanas likuma izpratnē) vai nekustamā īpašuma atrašanās vietas.

Direktore

J.Macuka

[..]